

svibanj 2023.

VODIČ

za primjenu nove obvezne uvjetovanosti EU Poveljom

REPUBLIKA HRVATSKA
Pučka pravobraniteljica

Iceland
Liechtenstein Norway
Norway grants grants

Uredbom 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike („Uredba o zajedničkim odredbama”) predviđeno je da se financijska sredstva moraju trošiti u skladu s poveljom o temeljnim pravima.

Naime, učinkovita primjena i provedba Povelje Europske unije o temeljnim pravima te primjena i provedba Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCPRD) u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ horizontalni su uvjeti koji omogućuju korištenje sredstava EU-a u oba operativna programa u Hrvatskoj za razdoblje 2021. – 2027.

U sklopu projekta, pravobraniteljica je organizirala nacionalnu dijagnostičku radionicu na kojoj je okupila ključne dionike u vezi s korištenjem strukturnih fondova – to su bili predstavnici upravljačkih tijela, predstavnici nacionalnih tijela s djelokrugom ljudskih prava, uključujući institucije pučkog pravobranitelja, predstavnici civilnog društva i imenovana kontakt točka za Povelju o temeljnim pravima.

Na temelju rasprave razvijene su sljedeće preporuke.

1. Povećajte svijest o Povelji o temeljnim pravima!

Državni službenici uključeni u administraciju fondova (upravljajuća tijela i posrednička tijela) i korisnici (oni koji primaju sredstva za stvarnu provedbu projekata) često nemaju (dovoljno) znanja o ljudskim pravima.

Posebno je potrebno ojačati koordinate za borbu protiv diskriminacije unutar uprave, kao i osoblje koje radi na pritužbama.

Isto tako, izgradnja kapaciteta o Povelji o temeljnim pravima potrebna je nacionalnim institucijama za ljudska prava, kao i organizacijama civilnog društva, posebno kako bi mogli pratiti njezinu primjenu i podnositi pritužbe.

Ova izgradnja kapaciteta treba biti kontinuirana.

2. Osigurati sudjelovanje svih relevantnih dionika!

Trenutačno je pitanje koje proizlazi iz iskustva prethodnog financijskog ciklusa kako različite strukture uspostavljene Operativnim programima komuniciraju s različitim tijelima koja u svom djelokrugu imaju ljudska prava i organizacijama civilnog društva na nacionalnoj razini (npr. koje je tijelo uključeno ili od kojeg se traži mišljenje), je li uključenost tih tijela i OCD-a kontinuirana i kroz sve faze EU fondova (od Sporazuma o partnerstvu nadalje), ako je uključenost pravovremena (omogućuje li dovoljno vremena za reakciju) i ako je značajna (ima li prostora za raspravu), kako bi se mogla identificirati mogući izazovi u primjeni Povelje i reagirati na potencijalne izazove temeljnim pravima, s obzirom na složeno okruženje EU fondova.

Stoga bi bilo važno osigurati okvir i prostor za redovitu razmjenu između ključnih dionika u vezi s Poveljom izvan sastanaka odbora za praćenje.

3. Uloga fokal točke o Povelji o temeljnim pravima! – mogući put za suradnju i koordinaciju

Na nacionalnoj razini ponekad nedostaje komunikacije i koordinacije u kontekstu fondova EU-a i temeljnih prava. Budući da je Hrvatska imenovala Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina kao fokalnu (središnju) točku za Povelju, postoji prostor za razmisliti može li središnja točka omogućiti smislenu koordinaciju i razmjenu kako bi se osigurala njezina kontinuiranost.

4. Razmjena praksi s drugim članicama EU !

Budući da je ovo za mnoge novo područje, svi su sudionici istaknuli da bi bilo korisno razmjenjivati iskustva i s drugim članicama EU – te kroz tu razmjenu razmjenjivati primjere

dobre prakse kao i one koje nisu uspjele, kako bi se osiguralo da se Povelja o temeljnim pravima dosljedno se koristi u EU fondovima.

U tom smislu, posebno je istaknuto da EU treba izraditi Smjernice o provedbi Povelje o temeljnim pravima u fondovima EU, kako bi se osigurao dosljedniji pristup.

DON'TS

5. Nemojte organizirati edukacije imajući u vidu odvjetnike!

Većina osoblja koje radi na EU fondovima ne zna mnogo o ljudskim pravima – pomozite im da razumiju ljudska prava i što prava znače u praksi, dajte im informacije o tome gdje mogu pronaći više informacija.

6. Pokušajte to učiniti praktičnim!

Donesite konkretne primjere koliko je Povelja o temeljnim pravima važna i koliko je relevantna za njihov rad!